

ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

PROJECT 2

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΜΟΥΡΤΖΟΥΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ:

Το **χρήμα** είναι οποιοδήποτε στοιχείο ή επαληθεύσιμη εγγραφή που είναι γενικά αποδεκτό ως πληρωμή για αγαθά και υπηρεσίες και εξόφληση χρεών σε συγκεκριμένη χώρα ή κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο. Οι κύριες λειτουργίες του χρήματος διακρίνονται σε: μέσο ανταλλαγής, λογιστική μονάδα, παρακαταθήκη αξιών και, μερικές φορές, ως μέτρο αναβαλλόμενης πληρωμής. Κάθε στοιχείο ή επαληθεύσιμο αρχείο που πληροί αυτές τις λειτουργίες μπορεί να θεωρηθεί ως χρήμα.

Σήμερα

Σήμερα ο ορισμός του τι είναι χρήμα σε μια οικονομία είναι πολύ συγκεκριμένος. *Χρήμα*

είναι το σύνολο των κερμάτων,
τραπεζογραμματίων και καταθέσεων.
Οτιδήποτε άλλο εκτός από αυτά τα τρία δεν
είναι χρήμα. Ο όρος τραπεζογραμμάτιο είναι
συνώνυμος με τον όρο χαρτονόμισμα. Το
σύνολο κερμάτων και χαρτονομισμάτων
ονομάζεται σύνολο νομισματικής
κυκλοφορίας. Χρήμα όμως δεν είναι μόνο η
νομισματική κυκλοφορία. Οι καταθέσεις είναι
καταθέσεις των ιδιωτών στις εμπορικές
τράπεζες και καταθέσεις των εμπορικών
τραπεζών στην κεντρική τράπεζα. Ο
σύγχρονος ορισμός του χρήματος σημαίνει για
παράδειγμα ότι οι επιταγές είναι χρήμα (αρκεί
βέβαια το ποσό της επιταγής να υπάρχει
διαθέσιμο στο λογαριασμό καταθέσεων του
εκδότη, και η επιταγή αντιπροσωπεύει
ακριβώς μια άμεση εγγραφή στο λογαριασμό
καταθέσεων χωρίς την ανάγκη μεταφοράς
χαρτονομισμάτων). Επίσης χρήμα είναι η
χρέωση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών.
Αντίθετα, για παράδειγμα, τα ομόλογα και
άλλα παρόμοια χρεόγραφα, τα αμοιβαία
κεφάλαια και αξιόγραφα όπως οι μετοχές δεν
είναι χρήμα (παρότι καταρχήν θα μπορούσε
να γίνει απευθείας ανταλλαγή για παράδειγμα
ακίνητων περιουσιακών στοιχείων με μετοχές
ή ομόλογα, η χρήση τέτοιων αξιογράφων για
πληρωμές δεν είναι βέβαια ευρέως αποδεκτή).
Γι' αυτό και τα διάφορα χρηματοδοτικά

αξιόγραφα ονομάζονται γενικά και χρηματοδοτικά ή χρηματοοικονομικά προϊόντα.

Η εξέλιξη της φύσης του χρήματος

Η φύση του χρήματος έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου. Στην αρχή το χρήμα ήταν κατά βάση εμπορευματικό, δηλαδή ένα αντικείμενο κατασκευασμένο από κάποιο υλικό που είχε αγοραία αξία, όπως ένα χρυσό κέρμα. Αργότερα, το χρήμα ήταν αντιπροσωπευτικό, αποτελείτο δηλαδή από τραπεζογραμμάτια τα οποία μπορούσαν να ανταλλάσσονται έναντι συγκεκριμένης ποσότητας χρυσού ή αργύρου. Οι σύγχρονες οικονομίες, συμπεριλαμβανομένης της ζώνης του ευρώ, στηρίζονται στο υποχρεωτικό χρήμα. Πρόκειται για το χρήμα το οποίο ορίζεται ως νόμιμο και εκδίδεται από μια κεντρική τράπεζα αλλά, σε αντίθεση με το αντιπροσωπευτικό χρήμα, δεν μπορεί να μετατραπεί σε καθορισμένη ποσότητα χρυσού. Παρότι δεν έχει εσωτερική αξία – το χαρτί στο οποίο τυπώνονται τα τραπεζογραμμάτια ουσιαστικά δεν στοιχίζει τίποτα –, εξακολουθεί να γίνεται αποδεκτό ως μέσο για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, διότι οι άνθρωποι έχουν εμπιστοσύνη ότι η κεντρική

τράπεζα θα διατηρεί σταθερή την αξία του με την πάροδο του χρόνου. Εάν οι κεντρικές τράπεζες αποτύγχαναν σε αυτήν την προσπάθεια, το υποχρεωτικό νόμισμα δεν θα ήταν γενικά αποδεκτό ως μέσο συναλλαγής αλλά ούτε και ελκυστικό ως μέσο αποθήκευσης αξίας.

ΜΕΡΟΣ 1^ο: ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Στις σύγχρονες εμπορευματικές κοινωνίες χρήμα είναι καθετί που χρησιμοποιείται ευρέως στις συναλλαγές. Διακρίνονται δύο κατηγορίες χρήματος:

- Περιεκτικό:
είναι το χρήμα που (στις λειτουργίες του) έχει αξία ίση με την εμπορευματική του αξία π.χ. ζώα, χρυσός.
- Παραστατικό:
είναι το χρήμα του οποίου η αναγραφόμενη αξία αντιστοιχεί σε αξία μεγαλύτερη από την αξία του υλικού που το αποτελεί π.χ. χαρτονομίσματα, κέρματα.
Για πολλά χρόνια το χρήμα ήταν αποκλειστικά περιεκτικό. Με τις ανακαλύψεις των νέων χωρών και την

εξάπλωση των εμπορικών σχέσεων
δημιουργήθηκε ένα νέο είδος χρήματος, το
ψευδοπεριεκτικό χρήμα.

Ιδιότητες – Πλεονεκτήματα του χρήματος

- Το χρήμα έχει τις εξής ιδιότητες:
- Είναι γενικά και ευρέως αποδεκτό ανταλλακτικό μέσο
- Είναι εύκολα αναγνωρίσιμο
- Τα όρια προσφερόμενης ποσότητας μπορούν να είναι θεωρητικά απεριόριστα
- Δεν έχει κάποια εσωτερική αξία
- Παραμένει αναλλοίωτο διαχρονικά
- Είναι διαιρετό
- Αποθηκεύεται και μεταφέρεται εύκολα

Είδη σύγχρονου χρήματος

- Το μεταλλικό χρήμα
- Το χαρτονόμισμα
- Το πιστωτικό χρήμα
- Οι πιστωτικές κάρτες

Το μεταλλικό χρήμα

Είναι η πιο κοινή μορφή χρήματος. Είναι διαδεδομένο από την αρχαιότητα π.χ. Αρχαία Αίγυπτος – χαλκός, Σπάρτη – σίδηρος, Ρώμη – είχαλκος. Τα πολύτιμα μέταλλα χρησιμοποιήθηκαν γιατί:

1. Αποτελούν εμπόρευμα περιζήτητο και σπάνιο.
2. Αντιπροσωπεύουν μεγάλη αξία σε μικρό όγκο και βάρος.
3. Δεν αλλοιώνονται, είναι ομοιογενή και διαιρετά.

Το χαρτονόμισμα

Τα χαρτονομίσματα ή τα τραπεζογραμμάτια αποτελούν παραδείγματα παραστατικού χρήματος. Η έκδοσή τους γίνεται από μία τράπεζα, την Εκδοτική, και η κυκλοφορία τους είναι υποχρεωτική, δηλαδή οι συναλλασσόμενοι είναι υποχρεωμένοι να αποδέχονται το χαρτονόμισμα στις συναλλαγές τους.

Το πιστωτικό χρήμα

Επιταγή:

είναι μια εντολή προς την τράπεζα να εξαργυρώσει το αναφερόμενο ποσό στον κομιστή (δικαιούχο) της επιταγής. Το ποσό πρέπει να είναι ήδη κατατεθειμένο στο λογαριασμό του εκδότη της επιταγής στην τράπεζα, αλλιώς ο εκδότης της επιταγής θα αντιμετωπίσει κυρώσεις (ακάλυπτη επιταγή).

Συναλλαγματική:

είναι μια υπόσχεση πληρωμής στο μέλλον. Ο αγοραστής –οφειλέτης υπόσχεται ότι θα πληρώσει στον πωλητή – δικαιούχο το ποσό που αναγράφεται στη συναλλαγματική στην ημερομηνία που επίσης αναγράφεται στη συναλλαγματική.

Οι πιστωτικές κάρτες

Είναι το λεγόμενο «πλαστικό χρήμα», δηλαδή οι πιστωτικές κάρτες που εκδίδουν οι εμπορικές τράπεζες. Είναι πολύ διαδεδομένες και χρησιμοποιούνται ευρέως σε πολλά καταστήματα.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

- Το αξιόγραφο της συναλλαγματικής επιτελεί σημαντική λειτουργία στη σύγχρονη οικονομική και συναλλακτική ζωή, καθώς αποτελεί εξαιρετικά διαδεδομένο μέσο πίστωσης. Η συναλλαγματική είναι νόμιμο έγγραφο που δίνει εντολή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού σε ορισμένο τόπο και χρόνο και σε ορισμένο δικαιούχο. Για να δημιουργεί η συναλλαγματική υποχρέωση πληρωμής πρέπει να αναγράφονται σ' αυτήν 8 τυπικά στοιχεία:
- Η ονομασία «συναλλαγματική»
- Η εντολή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού
- Το όνομα αυτού που οφείλει να πληρώσει
- Το όνομα του δικαιούχου
- Η ημερομηνία λήξης
- Η χρονολογία και ο τόπος έκδοσης
- Η υπογραφή του εκδότη, αυτού δηλαδή που πρέπει να πληρωθεί

Οι κυριότερες διαφορές μεταξύ επιταγής και συναλλαγματικής είναι:

- Η επιταγή εκδίδεται «στον κομιστή», ενώ η συναλλαγματική ονομαστικά και σε διαταγή.
- Στην επιταγή πληρωτής είναι η Τράπεζα, ενώ στη συναλλαγματική μπορεί να είναι οποιοσδήποτε.
- Στην επιταγή υπεύθυνοι είναι μόνο οι «υπόχρεοι από αναγωγή», ενώ στη συναλλαγματική υπόχρεος είναι και ο πληρωτής.
- Η επιταγή εκδίδεται από τον οφειλέτη στον δικαιούχο, ενώ στη συναλλαγματική αποδέκτης είναι ο οφειλέτης και ο εκδότης είναι ο πωλών.
- Η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα όταν εμφανίζεται, ενώ η συναλλαγματική είναι πληρωτέα στη λήξη της.
- Στη επιταγή η μη ύπαρξη πρόβλεψης στην πληρωμή συνεπάγεται κυρώσεις ποινικές, ενώ στην συναλλαγματική δε συμβαίνει αυτό.

ΜΕΡΟΣ 2^ο: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Η εξέλιξη της φύσης του χρήματος

Η φύση του χρήματος έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου. Στην αρχή το χρήμα ήταν κατά βάση εμπορευματικό, δηλαδή ένα αντικείμενο κατασκευασμένο από κάποιο υλικό που είχε αγοραία αξία, όπως ένα χρυσό κέρμα. Αργότερα, το χρήμα ήταν αντιπροσωπευτικό, αποτελείτο δηλαδή από τραπεζογραμμάτια τα οποία μπορούσαν να ανταλλάσσονται έναντι συγκεκριμένης ποσότητας χρυσού ή αργύρου. Οι σύγχρονες οικονομίες, συμπεριλαμβανομένης της ζώνης του ευρώ, στηρίζονται στο υποχρεωτικό χρήμα. Πρόκειται για το χρήμα το οποίο ορίζεται ως νόμιμο και εκδίδεται από μια κεντρική τράπεζα αλλά, σε αντίθεση με το αντιπροσωπευτικό χρήμα, δεν μπορεί να μετατραπεί σε καθορισμένη ποσότητα χρυσού. Παρότι δεν έχει εσωτερική αξία – το χαρτί στο οποίο τυπώνονται τα τραπεζογραμμάτια ουσιαστικά δεν στοιχίζει τίποτα –, εξακολουθεί να γίνεται αποδεκτό ως μέσο για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, διότι οι άνθρωποι έχουν εμπιστοσύνη ότι η κεντρική τράπεζα θα διατηρεί σταθερή την αξία του με την πάροδο του χρόνου. Εάν οι κεντρικές τράπεζες αποτύγχαναν σε αυτήν την προσπάθεια, το υποχρεωτικό νόμισμα δεν θα ήταν γενικά αποδεκτό ως μέσο συναλλαγής αλλά ούτε και ελκυστικό ως μέσο αποθήκευσης αξίας.

Τι θα γινόταν αν δεν υπήρχε το χρήμα;

- Για να καταλάβουμε τις λειτουργίες του χρήματος καλύτερα, ας προσπαθήσουμε να φανταστούμε τη ζωή μας αν δεν υπήρχε χρήμα, αν, δηλαδή, είχαμε ανταλλαγές με βάση τον αντιπραγματισμό.
- Οι δυσκολίες που θα αντιμετωπίζαμε σε μια τέτοια κοινωνία θα ήταν σημαντικές. Ας υποθέσουμε ότι έχουμε έναν κτηνοτρόφο που θέλει να πουλήσει ένα αρνί και να αποκτήσει σιτάρι. Ας υποθέσουμε ότι γνωρίζει ότι η ανταλλακτική αξία του αρνιού του είναι 100 κιλά σιτάρι, αλλά ο γεωργός της περιοχής του δε θέλει να αγοράσει ένα αρνί με το σιτάρι του, αλλά λίπασμα για την επόμενη σπορά του. Η ανταλλαγή είναι αδύνατη, γιατί δε συμπίπτουν οι επιθυμίες των δύο συναλλασσόμενων. Ή ας υποθέσουμε ότι ο γεωργός θέλει να αποκτήσει το αρνί, και διαθέτει μόνο 60 κιλά σταριού. Δεν μπορεί ο κτηνοτρόφος να δώσει τα 6/10 του αρνιού και να ελπίζει ότι θα βρει έναν άλλο γεωργό που θα ήθελε να προσφέρει 40 κιλά σιταριού για το υπόλοιπο αρνί.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε όταν προσπαθούμε να ανταλλάξουμε εμπόρευμα με εμπορεύματα είναι:

- ***Πρώτον, η δυσκολία*** να βρούμε τον κατάλληλο συναλλασσόμενο που να ενδιαφέρεται για το δικό μας εμπόρευμα και εμείς για το δικό του.
- ***Δεύτερον, η πιθανή αδιαιρετότητα*** του ενός ή και των δύο εμπορευμάτων, η δυσκολία, δηλαδή, να διαιρεθούν τα εμπορεύματα σε επιμέρους τμήματα που να επιτρέπουν την ανταλλαγή.
- ***Τρίτον, το ότι κάθε εμπόρευμα έχει τόσες ανταλλακτικές αξίες όσα υπόλοιπα εμπορεύματα υπάρχουν***, γεγονός που δημιουργεί σύγχυση στους συναλλασσόμενους. Η ύπαρξη του χρήματος επιλύει αυτά τα προβλήματα, διευκολύνοντας τις συναλλαγές. Συγκεκριμένα, η ύπαρξη του χρήματος καταργεί την ανάγκη να συμπίπτουν οι επιθυμίες των συναλλασσόμενων ως προς το είδος και την ποσότητα των εμπορευμάτων που θέλουν να αποκτήσουν. Ταυτόχρονα, η ύπαρξη του χρήματος αποδεσμεύει χρονικά την πώληση ενός αγαθού από την αγορά κάποιου άλλου.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι:

- Η διευκόλυνση των συναλλαγών.
- Η αύξηση της παραγωγής που προορίζεται για ανταλλαγή.
- Η μείωση της παραγωγής που προορίζεται για αυτοκατανάλωση.
- Η αύξηση του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας και της εξειδίκευσης.

Οι λειτουργίες του χρήματος είναι:

- α. το χρήμα είναι μέτρο της αξίας των εμπορευμάτων ή η ανταλλακτική αξία των εμπορευμάτων εκφράζεται σε χρήμα.
- β. το χρήμα είναι μέσο πληρωμών
- γ. το χρήμα είναι μέσο αποταμίευσης της αξίας, γιατί η απόκτηση χρήματος από την πώληση ενός εμπορεύματος επιτρέπει τη διαφοροποίηση του χρόνου πώλησης και του χρόνου αγοράς.
- δ. μονάδα μέτρησης: το χρήμα είναι μονάδα στην οποία εκφράζονται οι τιμές και καταγράφονται οι λογαριασμοί.

Πρώτο, το χρήμα αποτελεί το μέτρο της αξίας όλων των εμπορευμάτων.

- Αυτό σημαίνει ότι με το χρήμα μετριέται η αξία όλων των άλλων εμπορευμάτων.
- Το χρήμα παίζει αυτό το ρόλο, γιατί και το ίδιο είναι εμπόρευμα και έχει αξία.
- Η αξία, εκφρασμένη σε χρήμα είναι η τιμή του εμπορεύματος. Π.χ. αν ένα κομμάτι ύφασμα ισούται με 10 γραμμάρια χρυσού, αυτά τα 10 γραμμάρια είναι η τιμή του εμπορεύματος.
- Η αξία και η τιμή του εμπορεύματος δεν ταυτίζονται πάντα σε τόπο και χρόνο. Η τιμή πάντα κυμαίνεται γύρω από την αξία του εμπορεύματος, πάνω ή κάτω, ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση.
- Η μονάδα του χρήματος και οι υποδιαιρέσεις της χρησιμεύουν σαν **κλίμακα των τιμών**.
- Σαν μέτρο της αξίας το χρήμα μετρά την αξία των άλλων εμπορευμάτων.
- Σαν κλίμακα των τιμών μετρά την ποσότητα του ίδιου του χρηματικού μετάλλου, δηλαδή του χρυσού.

Δεύτερο, το χρήμα χρησιμεύει σαν μέσο κυκλοφορίας.

- Με την εμφάνιση του χρήματος η άμεση ανταλλαγή παραχώρησε τη θέση της στην κυκλοφορία των εμπορευμάτων που συμβολίζεται ως E-X, (εμπόρευμα - χρήμα). Το χρήμα, μετά την πώληση του εμπορεύματος, ο εμπορευματοπαραγωγός το χρειάζεται για να αγοράσει άλλα εμπορεύματα. Έτσι έχουμε το συμβολισμό X-E. Και ολόκληρη αυτή η διαδικασία συμβολίζεται ως εξής: E-X-E.
- Το χρήμα εδώ είναι μεσολαβητής στην κυκλοφορία των εμπορευμάτων.
- Η κυκλοφορία του χρήματος υποτάσσεται σε καθορισμένο νόμο - στο νόμο της κυκλοφορίας του χρήματος.
- Ο νόμος αυτός εκφράζει την εξάρτηση της κυκλοφορίας του χρήματος από την κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Έτσι έχουμε $PX=AT$. Οπου: Το PX είναι η ποσότητα του χρήματος, αναγκαία για την κυκλοφορία. Το AT είναι το άθροισμα των τιμών των εμπορευμάτων που πουλιούνται στη δοσμένη περίοδο.
- Όσο μεγαλύτερη ποσότητα εμπορευμάτων πουλιέται και όσο υψηλότερη είναι η τιμή τους, τόσο περισσότερο χρήμα απαιτείται για την κυκλοφορία.

- Όσο γρηγορότερα κυκλοφορεί το χρήμα, όσο περισσότερα εμπορεύματα πραγματοποιεί η κάθε χρηματική μονάδα, τόσο λιγότερο χρήμα απαιτείται για την κυκλοφορία της ίδιας ποσότητας εμπορευμάτων.

Τρίτο, το χρήμα παίζει το ρόλο του μέσω της συσσώρευσης.

- Όταν ένας εμπορευματοπαραγωγός πουλήσει το εμπόρευσμά του και δεν αγοράσει άλλο εμπόρευμα, τότε το χρήμα αποσύρεται από την κυκλοφορία και συσσωρεύεται.
 - Η συσσώρευση υπαγορεύεται:
 - α) Από το συναγωνισμό.
 - β) Από την οικονομική αστάθεια και αβεβαιότητα.
- Ο χρυσός είναι το πραγματικό μέσο συσσώρευσης. Στην πράξη γίνεται: και με τα μεταλλικά, και με τα χάρτινα σύμβολα.
- Ο πλασματικός τους χαρακτήρας εκδηλώνεται τη στιγμή της υποτίμησης αυτών των συμβόλων.

Τέταρτο, το χρήμα είναι μέσο πληρωμής.

- Η λειτουργία αυτή του χρήματος συνδέεται με την πούληση των εμπορευμάτων με *πίστωση*.
- Τον ίδιο ρόλο παίζει και στις πληρωμές που δε συνδέονται άμεσα με την κυκλοφορία των εμπορευμάτων, όπως είναι: πληρωμή μισθών πληρωμή φόρων, πληρωμή ενοικίων κλπ.

Πέμπτο, στις οικονομικές σχέσεις των χωρών το χρήμα παίζει το ρόλο του παγκόσμιου χρήματος.

Στο διεθνή στίβο το χρήμα παρουσιάζεται με την πρωταρχική, τη χρυσή του μορφή.

Με τη λειτουργία του παγκόσμιου χρήματος, ο χρυσός:

α) Παίζει το ρόλο του γενικού **μέσου πληρωμής**, περνώντας από τη μια μεριά στην άλλη.

β) Χρησιμεύει σαν **γενικό μέσο** αγοράς, όταν πληρώνονται εισαγόμενα εμπορεύματα.

γ) Εμφανίζεται σαν **γενική ενσάρκωση του κοινωνικού πλούτου**, όταν παρέχονται δάνεια στις άλλες χώρες, όταν πληρώνονται πολεμικές επανορθώσεις κλπ.

ΜΕΡΟΣ 3^ο: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Οικονομική ψυχολογία

- Η **οικονομική ψυχολογία** συσχετίζεται με τη μελέτη της *οικονομικής συμπεριφοράς*, δηλαδή προσπαθεί να εξηγήσει την συμπεριφορά των οικονομικών υποκειμένων απομακρυνόμενος από την βασική αρχή της *ορθολογικής οικονομικής συμπεριφοράς*. Η οικονομική συμπεριφορά είναι η συμπεριφορά των καταναλωτών, που περιλαμβάνει οικονομικές αποφάσεις και ό,τι έπεται των οικονομικών αποφάσεων. Αυτός ο κλάδος των οικονομικών είναι σχετικά νέος.
- Η λήψη οικονομικών αποφάσεων συμπεριλαμβάνει το χρήμα, το χρόνο, και την προσπάθεια που καταβάλλεται για να αποκτηθούν υλικά αγαθά, υπηρεσίες, εργασία, ξεκούραση και την δυνατότητα επιλογής αναμέσα σε εναλλακτικά προϊόντα, π.χ. εξοικονόμηση χρημάτων ή σπατάλη. Στην πραγματικότητα όλες οι αποφάσεις που περιλαμβάνουν είτε την επιλογή είτε την εμπορία κάποιων

υποκατάστατων προϊόντων ή μιας επένδυσης που θα αποφέρει μελλοντικά κέρδη ή οφέλη, καλούνται οικονομικές αποφάσεις.

- Συντελεστές των οικονομικών αποφάσεων περιλαμβάνουν προσωπικούς, πολιτιστικούς, περιστασιακούς και εν γένει οικονομικούς παράγοντες που κινητοποιούν και επηρεάζουν την λήψη οικονομικών αποφάσεων.
- **Ορθολογική οικονομική συμπεριφορά** είναι η οικονομική συμπεριφορά κατά την οποία το κάθε υποκείμενο παίρνει τέτοιες αποφάσεις, ώστε να μεγιστοποιήσει την ικανοποίησή του με τους δεδομένους πόρους που κατέχει.
- Ενώ τα κλασικά οικονομικά ξεκινούν με την υπόθεση ότι οι παίκτες έχουν μια συνάρτηση οφέλους την οποία προσπαθούν συστηματικά να μεγιστοποιήσουν με ορθολογιστικό τρόπο, οι οικονομικοί ψυχολόγοι θεωρούν τους παίκτες όντα δεσμευμένα στις αρχές του ορθολογισμού, τα οποία χρησιμοποιούν διάφορες μεθόδους χωρίς να σκέφτονται ιδιαίτερα. Η οικονομική ψυχολογία δε στηρίζεται στην ύπαρξη του απλοποιημένου οικονομικού υποκειμένου και προσπαθούν να προτείνουν καλύτερα μοντέλα που

πηγάζουν από την συμπεριφορά πραγματικών ανθρώπων όπως παρατηρείται σε επιστημονικά πειράματα. Ένα παράδειγμα είναι η "συμπεριφορά του κοπαδιού", σύμφωνα με την οποία το υποκείμενο αλλά ακολουθεί τις κινήσεις των άλλων.

- Οι συνέπειες της λήψης οικονομικών αποφάσεων είναι η ικανοποίηση και η ευημερία των καταναλωτών, που πηγάζει από την ίδια την κατανάλωση. Η μη ικανοποίηση ενδέχεται να οδηγήσει σε παράπονα προς τον υπεύθυνο παραγωγό ή επιχείρηση. Οι συνέπειες των οικονομικών αποφάσεων παρέχουν κάποιος είδος εμπειρίας στους ανθρώπους που τους επηρεάζει σε μελλοντικές τους αποφάσεις.
- Οι περισσότερες θεωρίες του κλάδου πηγάζουν από τα [πειραματικά οικονομικά](#) και την [εξελικτική βιολογία](#), ενώ επηρεάζονται και από τη [ψυχολογία](#). Μια πρόσφατη εξέλιξη είναι η χρήση της νευρολογίας ([νευροοικονομικά](#)=neuronomics) για τη μελέτη της λήψης αποφάσεων από τον [ανθρώπινο](#) εγκέφαλο.

Για την εύρεση πληροφοριών:

- Κάκαβος Κωνσταντίνος
- Καραμήτρου Αρετή
- Καραντζάς Κωνσταντίνος
- Καρβούνης Άρης
- Κατής Χρήστος
- Κυρίτσι Κρίστι
- Κυριακίδης Παντελής
- Μπάινς Έρι
- Μπίμης Ανδρέας
- Μπολέτη Σεμίνα
- Παπαγεωργίου Μαριαλίνα
- Περγαντάς Γιάννης
- Σκαλούμπακας Παναγιώτης
- Σταμάτης Βαγγέλης
- Τσιφής Κωνσταντίνος

***Παρουσίαση: Μπράλιου
Ξανθούλα***

***Σύνθεση-Διαμόρφωση:
Ρεμπάπη Γιολάννα***

Πηγές:

- <https://toxrima.weebly.com/lambdaepsiloniotaumicronupsilonrhogamma943epsilonsigmaf-muomicronrhophi941sigmaf-kappaalphaiota-epsilon943deltaeta-chirho942mualphataumicronsigmaf.html>
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%88%CF%85%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1
 - <http://dikigoros-alexandroupoli.gr/%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%B8%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/e%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%AE-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A7%CF%81%CE%AE%CE%BC%CE%B1>
 - <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=1894541>
- <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A114/547/3587,15287/>
- <http://docplayer.gr/1662119-Morfes-hrimatos-orismos-hrimatos-me-ton-oro-hrima-ennooy-me-katheti-poy-ehei-ti-geniki-apodohi-os-meso-synallagon-kai-diakanonismoy-hreon.html>